

RAN-1808060101010001

M.Com. (Semester-I) Examination April - 2026
Economics of Growth, Development and Planning - 101

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.
- (2) પ્રશ્નની જમણી બાજુએ દર્શાવેલ આંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.
Figures on the right side indicate full marks of the question.

Seat No.:

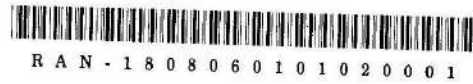
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Student's Signature

- પ્ર-1. ટૂંકમાં જવાબ આપો. 10**
- 1) અવિતર વિકાસ એટલે શું?
 - 2) ભૌતિક જીવનની ગુણવત્તાનો આંક એટલે શું?
 - 3) મૂડીની અંગભૂત રચના એટલે શું?
 - 4) ભાવતંત્રની મર્યાદાઓ જણાવો.
 - 5) આર્થિક ઉદારીકરણ એટલે શું?
- પ્ર-2. આર્થિક વિકાસના આર્થિક તેમજ બિન આર્થિક અવરોધકો સવિસ્તર સમજાવો. 13**
અથવા
- પ્ર-2. એડમ સ્મિથના આર્થિક વિકાસ અંગેના સિદ્ધાંત સમજાવી તેની અલ્પવિકસિત દેશના સંદર્ભમાં પ્રસ્તુતતા ચર્ચો. 13**
- પ્ર-3. માનવ વિકાસ આંકનો અર્થ સમજાવો. ભારતમાં માનવ વિકાસ આંકના વલણો તપાસો. 13**
અથવા
- પ્ર-3. ખાનગીકરણની વિધિ પદ્ધતિઓ સમજાવી તેની તરફેણની દલીલો સમજાવો. 13**
- પ્ર-4. નીચેના માંથી કોઈપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો. 14**
- 1) આર્થિક વૃદ્ધિ અને આર્થિક વિકાસ વચ્ચેનો તફાવત.
 - 2) અધિશેષ મૂલ્ય.
 - 3) રિકાર્ડોના આર્થિક સિદ્ધાંતની મર્યાદાઓ.
 - 4) વૈશ્વિકરણના લાભો.

ENGLISH VERSION

- Q-1. Answer in brief. 10**
- 1) What is sustainable development?
 - 2) What is Physical Quality Life Index?
 - 3) What is organic composition of capital?
 - 4) Indicate the limitations of price mechanism.
 - 5) What is economic liberalization?
- Q-2. Explain the economic and non-economic obstacles of economic development in detail. 13**
- OR**
- Q-2. Explain Adam Smith's theory of economic development and discuss its relevance for the underdeveloped countries. 13**
- Q-3. Explain the concept of Human Development Index and examine the trends of Human Development Index in India. 13**
- OR**
- Q-3. Explain the methods of privatization and arguments in favour of privatization. 13**
- Q-4. Write a short note on any two. 14**
- 1) Difference between economic growth and economic development.
 - 2) Surplus value.
 - 3) Limitations of Ricardo's economic theory.
 - 4) Advantages of globalization.
-

RAN-1808060101020001

M.Com. (Semester-I) Examination April - 2026 Management Theory and Practice-Paper-1

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.
- (2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
Figures to the right indicate full marks of the question.

Seat No.:

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Student's Signature

- પ્ર-1. ટૂંકમાં જવાબ આપો. 10
- 1) “વ્યવસ્થાતંત્રએ એક મગજ તરીકે ભૂમિકા અદા કરવી” એટલે શું?
 - 2) નિષ્ણાંત જ્ઞાન આધારિત શક્તિ એટલે?
 - 3) અનુકૂલન સાધક જ્ઞાન નો અર્થ આપો.
 - 4) કામગીરી મૂલ્યાંકનમાં મધ્યમ માર્ગ તરફી વલણ એટલે શું?
 - 5) નકારાત્મક શિસ્ત નો અર્થ આપો.
- પ્ર-2. સંચાલનની વિચારસરણી સમજાવો. 14
- અ) માનવ સંબંધોની વિચારસરણી.
- બ) તુલનાત્મક સંચાલનની વિચારસરણી.
- અથવા
- પ્ર-2. અ) વ્યવસ્થા તંત્રીય સંસ્કારિતાની કર્મચારીઓ પર કેવી અસરો થાય છે? 07
- બ) શક્તિનો સંચાલનમાં ઉપયોગ કરવાની વ્યૂહરચના ચર્ચો. 07
- પ્ર-3. કામગીરી મૂલ્યાંકનની નીચેની પદ્ધતિઓ વિગતે ચર્ચો. 14
- અ) વર્તન લક્ષી મૂલ્યાંકન પદ્ધતિ.
- બ) હેતુઓ દ્વારા સંચાલન પદ્ધતિ.
- અથવા
- પ્ર-3. અ) જ્ઞાન સંચાલનની અગત્યતા ચર્ચો. 07
- બ) જ્ઞાન સંચાલન કામગીરી માપનની પ્રક્રિયા વર્ણવો. 07
- પ્ર-4. અ) ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે એક) 06
- 1) સારા/તર્કબદ્ધ શિસ્તપદ્ધતિ ના લક્ષણો.
 - 2) કામગીરી મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયા.

પ્ર-4. બ) કેસ સ્ટડી :

06

શ્રીરામ લિમિટેડ માં માનવ સંસાધન વિકાસને મહત્વ આપવામાં આવે છે. સંચાલકો નિર્ણય ઘડતરમાં કર્મચારીઓને ભાગીદાર બનાવે છે તેમજ કોઈપણ નિષ્ફળતા માટે માત્ર કામદારોને જવાબદાર ગણતા નથી. નિવૃત્તિના સમય બાદ પણ જો કર્મચારી ઈચ્છે અને સક્ષમ હોય તો તે નોકરી સળંગ રાખી શકે છે.

ગ્રાહકોને કંપની ખામી રહિત માલ આપવામાં માને છે. ગુણવત્તા માટે ગુણવત્તા વર્તુળોની રચના કરવામાં આવી છે.

ઉપરોક્ત કંપનીમાં સંચાલનની કઈ વિચારસરણી અપનાવવામાં આવી છે? તેની યથાર્થતા ચર્ચો.

ENGLISH VERSION

- Q-1. Answer in Brief :-** 10
- 1) What is "organisation being play the role as brain?"
 - 2) What is power based on expert knowledge?
 - 3) Give the meaning of adaptive knowledge.
 - 4) What is the central tendency problem in performance appraisal?
 - 5) Give meaning of negative discipline.
- Q-2. Explain management theories.** 14
- A) Human relation School.
 - B) Comparative Management School.
- OR**
- Q-2, A) How organisational culture effect on the employees?** 07
- B) Discuss the strategy of the use of power in management.** 07
- Q-3. Discuss in details the method of performance appraisal in following methods.** 14
- A) Behaviourally anchored rating scales method.
 - B) Management by objectives method.
- OR**
- Q-3. A) Discuss the importance of knowledge management.** 07
- B) Explain the process of measurement of knowledge management.** 07
- Q-4. A) Write short note (Any One) :-** 06
- 1) Describe the characteristics of a sound disciplinary system
 - 2) Process of performance appraisal.
- Q-4. B) Case Study :-** 06
- In Shri Ram limited importance being given to human resource development. Management involves employees in the decision making and not blames employees for the any failures. Also, if the capable employees desires to continue job after retirement then they can continued the job.
- Company believes to deliver quality product to the customer. There is creation of quality circle for the quality product.
- Which management theory is adopted in the company? Discuss its genuineness.

RAN-1808060101030001

M.Com. (Semester-I) Examination April - 2026

Advertising and Sales Management-I

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

<p>સૂચના : / Instructions</p> <p>(1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book.</p> <p>(2) જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે. Figures to the right indicate marks of the questions.</p>	<p>Seat No.:</p> <table border="1" style="width: 100%; height: 20px;"> <tr> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> </tr> </table> <div style="border: 1px solid black; height: 100px; width: 100%; margin-top: 10px;"></div> <p style="text-align: center;">Student's Signature</p>						

- પ્ર-1. ટૂંકમાં જવાબ આપો.** 10
- 1) વેચાણકળાની સફળતાનાં ગુણો જણાવો.
 - 2) કૃષિ ઉત્પાદનની વૃદ્ધિ પરની જાહેરાતની અસરો જણાવો.
 - 3) વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્રની મહત્વતા શું છે ?
 - 4) જાહેરાત માધ્યમ વાહનની પસંદગીને અસર કરતા પરિબળો કયા છે?
 - 5) જાહેરાત ખર્ચની ફાળવણીના આધારો જણાવો.
- પ્ર-2. અ) વેચાણ વ્યવસ્થાતંત્રની રચનાની પ્રક્રિયા સમજાવો.** 07
- બ) વેચાણ કળા એટલે શું? તેનું મહત્વ સમજાવો. 07
- અથવા**
- પ્ર-2. અ) વેચાણ સંચાલન એટલે શું? વેચાણ સંચાલનનાં કોઈપણ બે કાર્યો સમજાવો.** 07
- બ) વેચાણ આયોજનના પ્રકારો સમજાવો. 07
- પ્ર-3. અ) વિજ્ઞાપનના અસરકારક અને વ્યવહારું હેતુઓ સમજાવો.** 07
- બ) મેગિઝન વિજ્ઞાપનના ફાયદાઓ અને ગેરફાયદાઓ વર્ણવો. 07
- અથવા**
- પ્ર-3. અ) “જાહેરાત એક સામાજિક અનિષ્ટ છે”. આ વિધાનની ટીકાત્મક ચર્ચા કરો.** 07
- બ) બિન-માધ્યમ જાહેરાતનાં કોઈપણ બે પ્રકારો ટૂંકમાં સમજાવો. 07
- પ્ર-4. અ) ટૂંક નોંધ લખો. (ગમે તે એક)** 06
- 1) જાહેરાતમાં રેવન્યુ મોડેલ પ્રાઈવસી.
(Revenue Model Privacy in Advertising)
 - 2) વ્યક્તિગત વેચાણ અને વેચાણ કળા વચ્ચેનો તફાવત.

વિરાટ લિમિટેડ છેલ્લા 20 વર્ષથી સૌંદર્ય પ્રસાધનનાં ઉદ્યોગમાં છે. આ ઉદ્યોગમાં ઘણા રાષ્ટ્રીય અને સ્થાનિક એકમો પ્રવેશી રહ્યા છે. હવે વિરાટ લિમિટેડ છેલ્લા પાંચ વર્ષથી હરીફાઈનો સામનો કરી રહી છે. જેથી નફો અને વેચાણનો હિસ્સો પણ છેલ્લા પાંચ વર્ષથી નીચો જઈ રહ્યો છે.

તમે આ કંપનીના બજાર અધિકારી તરીકે નફો અને વેચાણનો હિસ્સો વધારવા માટે કયા પ્રકારના માધ્યમો અને વિકલ્પો પસંદ કરશો? શા માટે?

ENGLISH VERSION

- Q-1. Answer in brief :-** 10
- 1) State the successful qualities of salesmanship.
 - 2) State the effects of growth in agriculture on production of advertising.
 - 3) What is an important sales organisation?
 - 4) Which are the factors an affecting the selection of media vehicle?
 - 5) State the bases of allocation of advertising budget.
- Q-2. A) Explain the process of setting of sales organization.** 07
B) What is salesmanship? Explain its importance. 07
- OR**
- Q-2. A) What is sales management? Explain any two functions of sales management.** 07
B) Explain the types of the Sales Planning. 07
- Q-3. A) Explain the effective and practical purposes of advertising.** 07
B) Describe the advantages and disadvantages of the magazine advertising. 07
- OR**
- Q-3. A) "Advertising is a social evil" Discuss this statement critically.** 07
B) Briefly explain any two types of non-media advertising. 07
- Q-4. A) Write a short notes:- (Any one)** 06
- 1) Revenue Model Privacy in advertising
 - 2) The difference between personal selling and salesmanship
- B) Case Study :-** 06
- Virat Limited is in the cosmetics industry for the last 20 years. Lately many national and local units are entering this industry. Now Virat Limited is facing competition for the last five years. So the profit and sales share is also going down for the last five years.
- As the marketing officer of this company, what kind of means and options will you choose to increase the profit and sales share? Why?

RAN-2108060101044001

M.Com. (Sem. I) Examination April - 2026

Financial & Management Accounting - 1

Time: Hours]

[Total Marks:

<p>સૂચના : / Instructions</p> <p>(1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book.</p>	<p>Seat No.:</p> <table border="1" style="width: 100%; height: 20px;"> <tr> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> </tr> </table> <div style="border: 1px solid black; height: 80px; margin-top: 10px;"></div> <p style="text-align: center;">Student's Signature</p>						

પ્ર. 1 A. રાધે લિમિટેડે કિશન લિમિટેડના ખરીદેલા ઇક્વિટી શેરની વિગતો. (5)

તારીખ	ખરીદેલા શેર	ખરીદ કિંમત	કિશન લિમિટેડ નું ન.નુ. (જમા)
1-4-2024	12,000	40 % પ્રીમિયમ	1,92,000
1-8-2024	24,000	30 % પ્રીમિયમ	2,40,000
1-1-2025	36,000	20 % પ્રીમિયમ	3,36,000

કિશન લિ. ની કુલ ભરપાઈ શેરમૂડી 96,000 ઇક્વિટી શેરની રૂ. 10 ની બનેલી છે. તા. 31-3- 2025ના રોજ કિશન લિમિટેડનું નફા-નુકસાન ખાતું 3,60,000 જમા બાકી દર્શાવે છે.

શોધો:

- (1) અંકુશની પડતર
- (2) રાધે લિમિટેડ ના ફાળે આવતો કુલ મહેસૂલી નફો.

B. મશીનરી અને ફર્નિચર નો મૂડી નફો શોધો. (5)

1-1-2024 ના રોજ મશીનરી ખરીદવામાં આવી હતી

1-1-2024 ના રોજ ફર્નિચર પણ ખરીદવામાં આવ્યો હતું

મશીનરી અને ફર્નિચર નો 10% લેખે પ્રથમ ત્રણ વર્ષનો કુલ ઘસારો સીધી લીટી પદ્ધતિ પ્રમાણે રૂ. 1,80,000 હતો.

મશીનરીનું કુલ ઘસારો એ ફર્નિચરના કુલ ઘસારો કરતાં બમણું હતો.

મશીનરીની વેચાણ કિંમત એ પડતર-કિંમત કરતા 30% વધુ છે જ્યારે ફર્નિચરની વેચાણ કિંમત એ પડતર-કિંમત કરતા 60% વધુ છે.

વિગત	નોંધ	પંકજ	ચિરાગ
ઈક્વિટી અને દેવા			
શેરહોલ્ડરોના ભંડોળ			
1 શેરમૂડી ઈક્વિટી શેરની (દરેક રૂ. 100)		97,20,000	48,60,000
10 % પ્રેફરન્સ શેર (દરેક રૂ. 100)		19,44,000	9,72,000
2 અનામત અને વધારો			
સામાન્ય અનામત		21,60,000	10,26,000
ન.નુ. ખાતું		29,43,000	29,16,000
ચાલુ દેવા			
લેણદારો		21,06,000	13,28,400
દેવી હૂંડી		1,62,000	1,08,000
કુલ		1,90,35,000	1,12,10,400
મિલકતો.			
બિન ચાલુ મિલકતો			
1 કાયમી મિલકતો			
મકાન		27,09,600	16,20,000
યંત્રો		45,90,000	24,12,000
અદ્રશ્ય મિલકત			
પાઘડી		12,00,000	7,20,000
2 બિન ચાલુ રોકણો		60,75,000	11,88,000
ચાલુ મિલકતો			
સ્ટોક		12,96,000	12,15,000
રોકડ		14,41,800	21,65,400
દેવાદારો		16,95,600	17,28,000
લેણી હૂંડીઓ		27,000	1,62,000
કુલ		1,90,35,000	1,12,10,400

વધારાની માહિતી:

- (1) પંકજ લિમિટેડે તા. 1/4/2024 રોજ ચિરાગ લિ. ના 80 % ઈક્વિટી શેર રૂ. 42,52,500 માં ખરીદ્યા હતા. આ તારીખે ચિરાગ લિ.ના નફાનુકસાન ખાતે રૂ. 7,56,000 જમા બાકી હતી તથા તે જ તારીખે રૂ. 4,86,000 નું સામાન્ય અનામત હતું.
- (2) ચિરાગ લિ.એ તા. 1/4/2024 ના રોજની નફાનુકસાન ખાતાની બાકીમાંથી 2024-25 ના વર્ષ માટે તેની વસૂલ આવેલ મૂડી પર 10 % ડિવિડન્ડ ચૂકવ્યું હતું.
- (3) ચિરાગ લિ.ની પ્રેફરન્સ શેરમૂડીમાં રૂ. 4,86,000 દાર્શનિક કિંમતના શેરનો સમાવેશ થાય છે જે પંકજ લિ. ધરાવે છે અને જે તેણે તા. 1/4/2024 ના રોજ રૂ. 5,34,600 કિંમતે મેળવ્યા હતા.
- (4) 1 લી ફેબ્રુઆરી, 2025 ના રોજ પસાર થયેલ ઠરાવ મુજબ ચિરાગ લિ.એ પોતાના સામાન્ય અનામતમાંથી દરેક 10 શેરે 1 શેર બોનસ શેર તરીકે આપ્યો હતો, પરંતુ તેની આખર હિસાબોમાં અસર આપી નથી.

- (5) 2024-25 વર્ષ દરમિયાન પંકજ લિ.એ રૂ. 3.24,000 માલ રૂ. 4.05.000ની કિંમતે ચિરાગ લિ. પાસેથી ખરીદ્યો હતો. આ પૈકી 30 % માલ તા. 31/3/2025 ના રોજ સ્ટોકમાં હતો.
તા. 31મી માર્ચ, 2025 ના રોજનું એકત્રિત પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

અથવા

પ્ર. 2 શુભ લિ. અને લાલ લિ.નાં તા. 31-03-2025 ના રોજનાં પાકાં સરવૈયો નીચે મુજબ છે.

(14)

વિગત	શુભ	લાલ
ઈક્વિટી અને દેવા		
શેરહોલ્ડરોના ભંડોળ		
1 શેરમૂડી ઈક્વિટી શેરની (દરેક રૂ. 10)	80,00,000	40,00,000
12 % પ્રેફરન્સ શેર (દરેક રૂ. 100)	40,00,000	24,00,000
2 અનામત અને વધારો		
સામાન્ય અનામત	16,00,000	16,00,000
ન.નુ. ખાતું	48,00,000	-----
ચાલુ દેવા		
લેણદારો	24,00,000	19,20,000
દેવી હૂંડી	8,00,000	4,80,000
કુલ	2,16,00,000	1,04,00,000
મિલકતો		
બિન ચાલુ મિલકતો		
કાયમી મિલકતો : જમીન મકાન	48,00,000	43,20,000
યંત્રો	40,00,000	16,00,000
અદ્રશ્ય મિલકત		
પાઘડી	16,00,000	-----
2 બિન ચાલુ રોકાણો	64,00,000	
અન્ય બિનચાલુ મિલકત		
નફા નુકશાન ખાતું	-----	6,40,000
ચાલુ મિલકતો		
સ્ટોક	19,20,000	12,00,000
દેવાદારો	12,00,000	6,40,000
લેણી હૂંડીઓ	4,00,000	5,60,000
રોકડ	12,80,000	14,40,000
કુલ	2,16,00,000	1,04,00,000
સંભવિત દેવાં	2,40,000	4,00,000
બેન્કમાં વટાવેલી લેણીહૂંડીઓ જે પાકી નથી.		

વધારાની માહિતી:

- (1) ધી શુભ કંપની લિ.નાં રોકાણોમાં રોકાણોનો સમાવેશ થયેલ છે. 8,000 12 % ના પ્રેફ.

- શેર દરેક રૂ. 100 નો તેવા અને 2,40,000 ઈ. શેર દરેક રૂ. 10 નો તેવા. ધી લાભ કં. શેર તા. 1-7-2024 ના રોજ અનુક્રમે રૂ. 120 લેખે અને શેરટીક રૂ. 20 લેખે ખરીદેલ છે.
- (2) ધી લાભ કં. લિ.ના ચોપડે તા. 1-4-2024 ના રોજ નફાનુકસાન ખાતા ની ઉધાર બાકી રૂ. 38,40,000 અને સામાન્ય અનામત ખાતાની જમા બાકી રૂ. 16,00,000 હતી.
- (3) ધી લાભ કં. લિ.ના જમીન-મકાન અને પ્લાન્ટ યંત્રોનું તા. 1-7-2024ના રોજ રૂ. 64,00,000 અને રૂ. 14,40,000 ની કિંમતે પુનઃમૂલ્યાંકન કરવામાં આવેલ છે. હિસાબોમાં તેની અસર આપવાની બાકી છે. ધી લાભ કં. લિ. જમીન મકાન પર 10% લેખે અને પ્લાન્ટ-યંત્રો પર 20% લેખે ઘસારો ગણે છે.
- (4) ધી લાભ કં. લિ. એ જુલાઈ, 2024 દરમિયાન ધી શુભ કં. લિ. પાસેથી રૂ. 6,00,000 માલ ખરીદેલ છે. જે મૂળકિંમતમાં 25% લેખે નફો ઉમેરીને વેચવામાં આવેલ છે. આ માલ પૈકી અર્ધો માલ ધી લાભ કં. લિ. પાસે વર્ષના અંતે સ્ટોક માં વધેલ છે. તા. 31-3-2025 સુધીમાં આ માલ પેટે ધી લાભ કં. લિ. ધી શુભ કં. લિ.ને 3/5 જેટલી રકમ ચૂકવી છે.
- (5) ધી શુભ કં. લિ.એ રૂ. 2,40,000 લેણી હૂંડીઓ ધી લાભ કં. લિ. પર લખેલી પૈકી રૂ. 1,60,000ની એક હૂંડી બેન્કમાં વટાવેલ છે. આ હૂંડી મે 2025 પાકવાની છે. ઉપરની માહિતીના આધારે ધી શુભ કં. લિ.નું તા. 31 માર્ચ, 2025 રોજનું એકત્રિત પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

પ્ર. 3 રામ લિ. માં એક મેનેજર અને ત્રણ પૂરા સમયના ડિરેક્ટરો છે. મેનેજરને 5% અને દરેક પૂરા સમયના (14) ડિરેક્ટરોને 2% નફા પર કમિશન આપવામાં આવે છે. મેનેજરના કમિશનની ગણતરી તેમનું કમિશન તથા પૂરા સમયના ડિરેક્ટરોને આપેલ કમિશન પછી વધતા નફા પર કરવામાં આવે છે. જ્યારે પૂરા સમયના ડિરેક્ટરને આપેલ કમિશન તેમનું કમિશન તથા મેનેજરને કમિશન આપ્યા પછીના નફા પર ગણવામાં આવે છે. તા. 31-3-2025 ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું નફા-નુકસાન ખાતું નીચે મુજબ છે.

વિગત	નોંધ	રકમ	રકમ
1 કામગીરીમાંથી ઉપજ: વેચાણ			20,00,000
2 અન્ય આવકો:			
આવકવેરા રિફંડ		60,000	
નોંધણી પહેલાનો નફો		1,00,000	
જમીનગીરી પ્રીમિયમ		80,000	
યંત્ર વેચાણનો નફો		1,00,000	
રોકાણ પર વ્યાજ (નેટ)		1,08,000	4,48,000
કુલ આવક (અ)			24,48,000
બાદ : કુલ ખર્ચા			
1 કામદાર કલ્યાણ ખર્ચ: પગાર અને બોનસ		1,40,000	
સંચાલકીય મહેનતાણું		1,00,000	
ગયા વર્ષનું બોનસ		60,000	3,00,000
નાણાકીય ખર્ચ:			
ડિબેચર પર વ્યાજ (ગ્રોસ)		60,000	60,000
ઘસારો અને માંડી વાળેલ ખર્ચા ઘસારાની જોગવાઈ		1,40,000	1,40,000

વિગત	નોંધ	રકમ	રકમ
અન્ય ખર્ચ:			
મુસાફરી ખર્ચ		1,00,000	
વેચાણ વિતરણ ખર્ચ		2,40,000	
દાન		1,00,000	
મરામત ખર્ચ		1,00,000	
રોકાણ વેચાણ ની ખોટ		60,000	
ડિબેચર ટ્રસ્ટીઓનું મહેનતાણું		40,000	
સામાન્ય અનામત		1,40,000	
ડિવિડન્ડ સમીકરણ ફંડ		1,00,000	
ઘાલખાધ (ગયા વર્ષની)		20,000	
આગનું વીમા પ્રીમિયમ		60,000	9,60,000
કુલ ખર્ચ (બ)			14,60,000
કરવેરા પહેલાનો નફો (અ-બ)			9,88,000
કરવેરાની જોગવાઈ			4,84,000
ચોખ્ખો નફો			5,04,000

વધારાની માહિતી.

- (1) નીચેનાનો કાયમી મિલકતો પર ઘસારામાં સમાવેશ થાય છે. વધારાની પાળીનો ઘસારો રૂ. 1,80,000 અને યંત્રની ખરીદા તારીખથી યંત્રના વપરાશ શરૂ થયા તારીખ સુધીનો ઘસારો રૂ. 80,000.
- (2) રોકાણ પર વ્યાજમાં ટી.ડી. એસ. નો દર 10% છે.
- (3) યંત્ર ઘસારા બાદ કિંમત પર 50% નફો લઈ વેચવામાં આવ્યો હતો. ઘસારાનો દર 20% હતો.
- (4) અમાન્ય દાન 60,000 છે.
- (5) પગાર અને બોનસની રકમમાં એક કર્મચારીને એક્સ-ગ્રેશિયા ચુકવણી રૂ.60,000નો સમાવેશ થાય છે.
- (6) વેચાણ-વિતરણ ખર્ચની 50% રકમ નવા શો રૂમના ખર્ચ અંગેની છે.
- (7) આવકવેરાની જોગવાઈમાં 10% સરટેક્સનો સમાવેશ થાય છે.
- (8) નીચેના ખર્ચાની નોંધ નફા-નુકશાન ખાતે થઈ નથી.
 1. માંડીવાળેલ ડીબેચર વટાવ રૂ. 8,000
 2. વૈજ્ઞાનિક સંશોધન ખર્ચ રૂ. 48,000
 3. ઘાલખાધ (ચાલુ વર્ષની) રૂ. 8,000
 4. ઘાલખાધ અનામત (નવી) રૂ. 20,000
 5. ઓફિસ ખર્ચ રૂ. 56,668 પર રાખવામાં આવી છે

અથવા

પ્ર. 3 તા. 31-3-2025 ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું કિશોર લિમિટેડનું નફા નુકસાન પત્રક નીચે મુજબ છે. (14)

વિગત	નોંધ	રૂ.	રૂ.
1 ક્રમગીરીમાંથી ઉપજ: વેચાણ			3,00,00,000
2 અન્ય આવકો મકાન વેચતાં નફો (મકાનની મૂળ કિંમત 60,00,000, કુલ ઘસારો 18,00,000 વેચાણ કિંમત 72,00,000)		30,00,000	

વિગત	નોંધ	રૂ.	રૂ.
ડિવિડન્ડ (મૂળ સ્થાનેથી કરકપાત રૂ. 5,40,000)		18,00,000	
રોકાણ વેચાણ નફો		9,00,000	57,00,000
કુલ આવક			3,57,00,000
ખર્ચા:			
કામદાર કલ્યાણ ખર્ચ:			
પગાર		69,00,000	
2) નાણાંકીય ખર્ચ			
ડિબેન્યર વ્યાજ		6,00,000	
જાહેર થાપણ પર વ્યાજ		4,80,000	
ઘસારો અને માંડી વાળેલ ખર્ચ:			
ઘસારો		30,00,000	
ડિબેન્યર બહાર પાડવા નો ખર્ચ માંડી વાળેલ		6,00,000	
અન્ય ખર્ચા:			
વહીવટી ખર્ચો		36,00,000	
ડિરેક્ટર ફી		3,00,000	
સમારકામ-નવીનીકરણ ખર્ચ		15,60,000	
ફર્નિચર વેચતાં ખોટ (ઘસારા બાદ કિમત રૂ. 6,00,000)		3,60,000	
ઘાલખાધ અનામત		9,00,000	
વૈજ્ઞાનિક સંશોધન ખર્ચ (સાધનોની ખરીદી)		15,00,000	
કુલ ખર્ચો			1,98,00,000
કરવેરા પહેલાંનો નફો			1,59,00,000
આવકવેરો			63,00,000
ચોખ્ખો નફો			96,00,000

વધારાની માહિતી :

- (1) ઘાલખાધ અનામત સામે માંડી વાળેલ ઘાલખાધ રૂ 3,00,000
- (2) આવકવેરાની જોગવાઈમાં 5% સરટેક્સના સમાવેલા છે.
- (3) પગાર અને બોનસની રકમમાં ગઈ સાલના બાકી રૂ. 9,60,000 અને કર્મચારીને એક્સ-ગ્રેશિયા ચુકવણી વળતરના ચૂકવેલ રૂ. 4,80,000 સમાવેલા છે.
- (4) ઘસારા માં શરૂઆતના ઘસારાના રૂ. 1,50,000; વધારાની પાળીના ઘસારાના રૂ. 30,000 નો સમાવેશ થાય છે.
- (5) સમારકામ નવીનીકરણ ખર્ચમાં મકાન બાંધકામનાં રૂ. 3,60,000 છે.
- (6) નીચેની વિગતોનો ઉપરોક્ત બાકીમાં સમાવેશ થતો નથી.
 - (a) જમીનગીરી પ્રીમિયમ 1,80,000
 - (b) નોંધની પહેલાંના નફો રૂ. 24,000
 - (c) ચાલુ વર્ષની બોનસની અંદાજિત રકમ રૂ. 90,000
 - (d) ઘાલખાધ (ચાલુ વર્ષની) રૂ. 15,000
 - (e) ઓફિસ ખર્ચા રૂ. 30,000

કલમ 198 મુજબ મહત્તમ મહેનતાણું શોધો.

પ્ર. 4 ટૂંકનોંધ લખો (કોઈ પણ ત્રણ)

(12)

1. એન.જી.ઓના લાભો
2. NGO અને NPO વચ્ચેનો તફાવત
3. રિપોર્ટિંગ પીરિયડ પછીની ઘટના સમજાવો (IND AS-10)
4. શાસક અને ગૌણના અસર પરસના વ્યવહારો
5. સામાજિક હિસાબ-પદ્ધતિ નું ક્ષેત્ર સમજાવો

ENGLISH VERSION

Q. 1 A. Details of Radhe Ltd purchase shares of Kishan Ltd.

(5)

Date	Purchase Shares	Purchase Price	Kishan Ltd P & L Account (Cr)
1-4-2024	12,000	At 40% Premium	1,92,000
1-8-2024	24,000	At 30% Premium	2,40,000
1-1-2025	36,000	At 20% Premium	3,36,000

Total Numbers of Equity shares of Kishan Ltd 96,000 of Rs 10 each

P & L Account of Kishan Ltd s showed Credit balance of Rs 3,60,000 On 31-3-2025
Find out

1. cost of control
2. total Revenue Profit Accruing to Radhe Limited

B. Find out Capital profit for machinery and Furniture

(5)

Machinery was purchased on 1-1-2024

Furniture also purchased on 1-1-2024

Total Depreciation of first Three year as per 10% Straight line method of Machinery and Furniture was Rs 1,80,000

Total Depreciation of Machinery was Double than Total Depreciation of furniture
Sale price of Machinery are 30% more than cost price while sale price of furniture are 60% more than cost price.

Q. 2 The balance sheets of Pankaj Ltd and Chirag Ltd. as on 31-3.2025.

(14)

Particulars	Note	Pankaj	Chirag
Equity and Liabilities			
Shareholders fund			
1 Share Capital Equity share (Rs 100 each)		97,20,000	48,60,000
10% Pref, shares (Rs 100 each)		19,44,000	9,72,000
2 Reserve and surplus			
General Reserve		21,60,000	10,26,000
P & L A/c		29,43,000	29,16,000
Current Liabilities			
Creditors		21,06,000	13,28,400
Bills payable		1,62,000	1,08,000
Total		1,90,35,000	1,12,10,400
Assets			
Non current Assets			

Particulars	Note	Pankaj	Chirag
1 Fixed Assets			
Building		27,09,600	16,20,000
Plant		45,90,000	24,12,000
Intangible Goodwill		12,00,000	7,20,000
2 Non current investment		60,75,000	11,88,000
Current assets			
Stock		12,96,000	12,15,000
Cash		14,41,800	21,65,400
Debtors		16,95,600	17,28,000
Bills Receivable		27,000	1,62,000
Total		1,90,35,000	1,12,10,400

Other Information:

- (1) Pankaj Ltd. has purchased 80% equity shares of Chirag Ltd. on 1/4/2024 for 42,52,500. On this date profit and loss A/c of Chirag Ltd. shows credit balance of 7,56,000 and General Reserve of 4,86,000 on the same date.
- (2) Chirag Ltd. paid a dividend of 10%, on its paid up capital for the year 2024-25 from the balance of profit and loss A/c as on 1/4/2024.
- (3) Preferences share capital of Chirag Ltd. includes shares of face value of 4,86,000 possessed by Pankaj Ltd. and which was purchased on 1/4/2024 for 5,34,600.
- (4) As per resolution passed on 1 February, 2025 Chirag Ltd. has made a bonus issue of one share for every ten shares from its general reserve but its effect was not given in accounts.
- (5) During 2024-25 Pankaj Ltd. purchased goods from Chirag Ltd. costing 3,24,000 at the price of 4,05,000 Out of which 30% of such goods are lying in stock on 31/3/2025.

Prepare a Consolidated Balance Sheet on 31 March, 2025.

OR

Q. 2 The balance sheets of Subh Ltd and Labh Ltd, as on 31.03.2025.

(14)

Particulars	Subh	Labh
Equity and Liabilities		
Shareholders fund		
1 Share Capital		
Equity share (Rs 10 each)	80,00,000	40,00,000
12% Pref.shares (Rs 100 each)	40,00,000	24,00,000
2 Reserve and surplus		
General Reserve	16,00,000	16,00,000
P & L A/c	48,00,000	-----
Current Liabilities		
Creditors	24,00,000	19,20,000
Bills payable	8,00,000	4,80,000
	2,16,00,000	1,04,00,000
Assets		
Non current Assets		
1 Fixed Assets		
Tangible: Land & Building	48,00,000	43,20,000

Particulars	Subh	Labh
Plant & Machinery	40,00,000	16,00,000
Intangible Goodwill	16,00,000	-----
2 Non current investment.	64,00,000	
Other Non Current Assets P & L A/c	-----	6,40,000
Current assets		
Stock	19,20,000	12,00,000
Debtors	12,00,000	6,40,000
Bills Receivable	4,00,000	5,60,000
Cash	12,80,000	14,40,000
	2,16,00,000	1,04,00,000
Contingent Liability Bills discounted with the bank yet to mature	2,40,000	4,00,000

Additional Information:

- (1) Investments of The subh Co. Ltd. includes 8,000, 12% Pref. shares of Rs100 each and 2,40,000 Equity shares of 10 each in the Labh Co. Ltd. purchased on 1-7-2024 at 120 and at 20 per share respectively.
- (2) The Labh Co. Ltd. was having debit balance of 38,40,000 in Profit and Loss account and credit balance of 16,00,000 in General Reserve account in its books as on 1-4-2024.
- (3) Land & Building and Plant & Machinery of The Labh Co. Ltd. were revalued at 64,00,000 and Rs, 14,40,000 on 1-7-2024 but the effect of the revaluation has not been given in the books of accounts. The company is providing depreciation at 10% on Land-Building and at 20% on Plant-Machinery.
- (4) The Labh Co. Ltd. has purchased goods at Rs 6,00,000 from The subh Co. Ltd. during July 2024 on credit. These goods were sold at a profit of 25% on cost price. Of the above goods half the goods were in stock of the Labh Co. Ltd. at the end of the accounting, year. The Labh Co. Ltd., has paid 3/5th of the amount to The Sara Co. Ltd. up to 31-3, 2025
- (5) The subh Co. Ltd. has drawn Bills receivable for Rs 2,40,000 on the Labh Co. Ltd., of these bills a bill for 1,60,000 has been discounted with the bank. This bill is to mature in May 2025.

You are required to prepare Consolidated Balance Sheet of the Subh Co.ltd as on 31March 2025

- Q. 3** Ram Limited employ a manager and three whole-time directors. It pays 5% commission to the manager and 2% to each of the whole time directors. The commission payable to the manager is calculated on the profit left after charging his commission and commissions of whole-time directors are calculated on the profits left after charging their commission and the commission payable to the manager. The Profit & Loss Account for the year ending on 31/3/2025 is as follows: (14)

Particulars	Note	Rs	Rs
1 Revenue from Operation Sales			20,00,000
2 Other Income			

Income tax Refund		60,000	
Profit Prior to incorporation		1,00,000	
Security Premium		80,000	
Profit in sale of Machinery		1,00,000	
Interest on Investment (NET)		1,08,000	4,48,000
Total income			24,48,000
Expenses			
1 Expense for Employee Salary and Bonus		1,40,000	
Managerial Remuneration		1,00,000	
Bonus of previous year		60,000	3,00,000
Financial cost			
Interest on Debenture (Gross)		60,000	60,000
Depreciation			
Depreciation provision		1,40,000	1,40,000
Other Expenses			
Travelling Expenses		1,00,000	
Selling-Distribution		2,40,000	
Donation		1,00,000	
Repair		1,00,000	
Loss on investment		60,000	
Debenture Trustee Remuneration		40,000	
General Reserve		1,40,000	
Dividend Sinking Fund		1,00,000	
Bad Debts (Previous year)		20,000	
Fire Insurance		60,000	9,60,000
Total Expenses			14,60,000
Profit before TAX			9,88,000
PROVISION FOR TAX			4,84,000
Net profit			5,04,000

Other Information:

- (1) Following are included in depreciation of fixed assets. Depreciation for extra shift ₹ 1,80,000 and Depreciation from purchased date of Machine up to date of use of that Machine 80,000.
- (2) The Rate of TDS for Interest on Investment was 10%
- (3) The Machine was sold at 50% profit on W.D.V. Depreciation Rate was 20%.
- (4) Not permissible Donation ₹ 60,000.
- (5) Salary and bonus includes ₹ 60,000 to an employee's Ex-gratia rebate.
- (6) Selling and Distribution Expense include 50% for the newly showroom expense.
- (7) Surtax 10% include in above provision for taxation
- (8) Following items are not recorded in above profit and loss statement
 1. Write off Discount Debentures ₹ 8,000
 2. Scientific Research Exp. ₹ 48,000
 3. Bad debt (Current year) ₹ 8,000
 4. Bad debt reserve (New) ₹ 20,000
 5. Administrative Exp. ₹ 56,668

Q. 3

OR

The following is the statement of profit and loss of Kishor LTD's for the end on 31/3/2025 is as follows:

(14)

Particulars	Note	Rs	Rs
1 Revenue from Operation Sales			3,00,00,000
2 Other Income			
Profit on sale of building (cost price Rs 60,00,000 accumulated depreciation 18,00,000 and Sale Price 72,00,000)		30,00,000	
Dividend (TDS 5,40,000)		18,00,000	
Profit on sale of investment		9,00,000	57,00,000
Total income			3,57,00,000
Expenses			
1 Expense for Employee Salary		69,00,000	
2 Financial cost			
Interest on debenture		6,00,000	
Interest on public deposit		4,80,000	
Depreciation and Amortization			
Depreciation		30,00,000	
Written of debenture Issue exp		6,00,000	
Other Expenses			
Administrative Expenses		36,00,000	
Director fee		3,00,000	
Maintenance expense		15,60,000	
Loss on furniture (depreciated value 6,00,000)		3,60,000	
Bad debt reserve		9,00,000	
Scientific research expense (Equipment purchased)		15,00,000	
Total expense			1,98,00,000
Profit before TAX			1,59,00,000
PROVISION FOR TAX			63,00,000
Net profit			96,00,000

Additional Information

- (1) Bad debt 3,00,000 written off against bad debt reserve.
- (2) Surtax 5% induces in above provision for taxation.
- (3) Employer's salary and bonus includes 9,60,000 last year outstanding and 4,80,000 paid to an employee's ex gratia rebate.
- (4) Depreciation includes the Initial Depreciation of Rs 1,50,000 and Depreciation Of Rs 30,000 for the Extra-Shift.
- (5) Repair/maintenance expense includes 3,60,000 as on extension expense.

- (6) Following items are not recorded in above statement
- A. Security Premium Rs,180,000
 - B. Profit before Registration Rs 24,000
 - C. Liability of Current year bonus Rs 90,000
 - D. Bad debt (Current year) Rs 15,000
 - E. Administrative Expenses Rs 30,000

Find out maximum Remuneration as per section 198

Q. 4 Write short notes (Any Three)

(12)

- (1) Advantages of NGO
 - (2) Difference between NGO and NPO
 - (3) Explain Event after Reporting Period (IND AS-10)
 - (4) Inter Company Transaction of Holding and Subsidiary
 - (5) Explain scope of social accounting
-

RAN-1908060101055001

M.Com. (Semester-I) Examination March - 2026
Financial and Management Accounting (Paper-2)

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.

Seat No.:

□	□	□	□	□	□
---	---	---	---	---	---

Student's Signature

પ્ર-1. અ) નીચેના વ્યવહારોની મુખ્ય ઓફિસના ચોપડામાં આમનોંધ લખો :-

10

- 1) મુખ્ય ઓફિસે પોતાની સીતા શાખાના ખર્ચા ₹ 5,50,000 અને જયા શાખાના ખર્ચા ₹ 4,00,000 ચૂકવેલ છે. જેનો કોઈ હવાલો ચોપડે નોંધેલ નથી.
- 2) સીતા શાખાની મિલકત પરનો ઘસારો ₹ 48,000 છે. મિલકત ખાતું મુખ્ય ઓફિસના ચોપડામાં રાખવામાં આવે છે.
- 3) ₹ 65,000 નો માલ અને ₹ 75,000 નો માલ મુખ્ય ઓફિસ બંને શાખાને મોકલે છે જે તારીખ 31 માર્ચ વર્ષના અંત સુધી શાખાને મળેલ નથી.
- 4) સીતા શાખાના ગ્રાહકે જયા શાખાને ₹ 75,000 નો માલ પરત કર્યો.
- 5) સીતા શાખા દ્વારા જયા શાખાને ₹ 4,60,000 નો માલ મોકલેલ જેની કોઈ નોંધ થઈ ન હતી.

બ) દિશાન કંપની લિમિટેડના તા 31-3-25 ના રોજ ના કાચા સરવૈયામાંથી નીચે મુજબની વિગતો મળી છે, જેને આધારે કંપનીના વાર્ષિક હિસાબોમાં જરૂરી અસર દર્શાવો.

વિગત	ઉધાર ₹	જમા ₹
આવકવેરાની જોગવાઈ 1-4-24 ;		3,50,000
અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો 1-4-24	2,80,000	
અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો (ચાલુ વર્ષ)	3,00,000	
મૂળ સ્થાને કપાયેલ આવકવેરો	25,000	22,000
નફા નુકસાન ખાતુ 1-4-24		4,20,000

વર્ષ 2023- 24 માં આવકવેરાની આકારણી ચાલુ વર્ષે પૂરી થઈ હતી. અને આવકવેરાની જવાબદારી ₹ 3,60,000 નક્કી કરવામાં આવી હતી. કંપનીનો ચાલુ વર્ષનો નફો ₹ 8,00,000 હતો અને કંપની 30% લેખે આવકવેરો ચૂકવે છે.

ઉધાર બાકી	₹	જમા બાકી	₹
ડિરેક્ટર ફી	15,500	કાચો નફો	3,30,000
વહીવટી ખર્ચા	35,000	ઈક્વિટી શેર મૂડી	10,00,000
રોકાણો	3,80,000	પ્રેફરન્સ શેર મૂડી	2,00,000
ઓડિટ ફી	3,500	સામાન્ય અનામત	4,80,000
વેચાણ ખર્ચા	25,800	જામીનગીરી પ્રીમિયમ	1,00,000
ઘાલખાધ	2,500	ખર્ચના બાકી દેવા	8,000
દેવાદારો	63,000	સૂચિત ડિવિડન્ડ ગયા વર્ષનું	50,000
પ્રેફરન્સ શેર મૂડી પરત ખાતું	2,20,000		
જમીન	9,00,000	6% ડિબેન્ચર્સ	5,00,000
મકાન	5,20,000	કરવેરાની જોગવાઈ 1-4-24	2,35,000
પ્લાન્ટ	2,50,000	નફા નુકસાન ખાતું 1-4-24	95,000
ફર્નિચર	90,000	લેણદારો	85,000
આખર સ્ટોક	90,000	પરચુરણ આવક	35,600
રોકડ	50,000		
અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો			
2023-24	2,15,000		
2024-25	80,000		
ડિબેન્ચર વ્યાજ	30,000		
ડિવિડન્ડ ચૂકવ્યું ગયા વર્ષનું	43,000		
લેણી હૂંડી	55,300		
બેંક	35,000		
બાકી હપ્તા	15,000		
	31,18,600		31,18,600

વધારાની માહિતી :

- તા. 6-12-24 ના રોજ ડિરેક્ટરોની મિટિંગમાં જે સભ્યોના હપ્તાની રકમ ચૂકવવાની બાકી ન હોય તેમને 5 શેર દીઠ એક પૂરેપૂરો ભરપાઈ થયેલ 1 બોનસ શેર તરીકે આપવાનું નક્કી કર્યું હતું, પરંતુ તેની ચોપડે અસર આપવાની બાકી છે.
- તા 1-10-24 ના રોજ પ્રેફરન્સ શેર 10 ટકાના પ્રીમિયમ પરત કરવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ તે અંગે ચુકવણી શેર ખાતે ઉધાર્યા સિવાય બીજી કોઈ અસર આપવામાં આવી નથી.
- વહીવટી ખર્ચામાં મેનેજિંગ ડિરેક્ટરને મહેનતાણાના ₹ 5000 નો સમાવેશ થાય છે. ડિરેક્ટરોને ચોખ્ખા નફાના 5% લેખે મહેનતાણું ચૂકવવાનું છે
- મકાન પર 10% પ્લાન્ટ પર 12% અને ફર્નિચર પર 5% લેખે ઘસારો ગણવાનો છે
- રોકાણોમાં ₹ 1,20,000 સરકારી જામીનગીરીના અને બાકીના વિનસ કંપની લિમિટેડના શેરમાં (દરેક રૂપિયા 100 નો શેર દીઠ રૂપિયા 80 ભરપાઈ) રોકાણોનો સમાવેશ થાય છે.

- 6) 10,000 શેર દરેક ₹ 100 નો એક એવા પૂરેપૂરા મંગાવેલા છે જેમાંથી 1,000 શેર પર હપ્તાની રકમ લેણી છે.
- 7) ચાલુ વર્ષે અનામત ખાતે ₹ 40,000 લઈ ગયા બાદ ડિસ્ક્રેટરોએ પૂર્ણ ભરપાઈ ઇક્વિટી શેર પર 6% લેખે ડિવિડન્ડની ભલામણ કરી છે.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી, કંપનીઝ એક્ટ 2013 ના શેડ્યુલ-III ની જરૂરિયાતો અનુસાર, તીર્થ કંપની લિમિટેડના ચોપડાઓમાં ઉભા નક્ષા અને નુકસાન અને ઉભા પાકા સરવૈયાના રૂપમાં વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરો.

પ્ર-3.

સુરત મુખ્ય ઓફિસની સીડની શાખાના ચોપડે તા. 31-3-25 ના રોજ નીચેની બાકીઓ હતી.

14

વિગત	ઉધાર \$	જમા \$
સ્ટોક	15,000	
ખરીદી વેચાણ	88,000	1,60,000
દેવાદારો લેણદારો	32,000	30,000
લેણીહૂંડી દેવીહૂંડી	25,000	15,000
મજૂરી	6,500	
પરચુરણ ખર્ચા	2,000	
ભાડું કરવેરા	4,800	
વહીવટી ખર્ચા	15,000	
વીમો	4,000	
સુરત કંપની તરફથી મોકલેલ માલ	20,000	
લાથ પર રોકડ	5,000	
બેંક સિલક	2,500	
મુખ્ય ઓફિસનું ખાતું		51,600
ફર્નિચર	1,800	
પ્લાન્ટ મશીનરી	35,000	
	2,56,600	2,56,600

- તા. 31-3-25 ના રોજ લાથ પર સ્ટોકની કિંમત 30,000\$ હતી.
 - તા. 31-3-25 ના રોજ સુરત મુખ્ય ઓફિસના ચોપડે સિડની શાખાનું ખાતું ₹ 33,54,000 ની ઉધાર બાકી દર્શાવતું હતું.
 - મુખ્ય ઓફિસ દ્વારા શાખાને મોકલેલ માલ ₹ 13,00,000
 - ચૂકવવાની બાકી મજૂરી 150\$.
 - કાયમી મિલકતો તા. 7-10-22 ના રોજ ખરીદવામાં આવી હતી હુંડિયામણનો દર 1\$ = ₹ 40 હતો.
 - તા. 31-3-24 ના રોજ હુંડિયામણનો દર 1\$ = ₹ 60 હતો.
 - તા. 31-3-25 ના રોજ હુંડિયામણનો દર 1\$ = ₹ 62 હતો.
 - વર્ષ દરમિયાનનો સરેરાશ દર 1\$ = ₹ 61 હતો.
- ઉપરનું કાચું સરવૈયું રૂપિયામાં રૂપાંતર કરી મુખ્ય ઓફિસના ચોપડામાં શાખાના વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરો.

અથવા

પ્ર-3.

કમલ ટ્રેડર્સની મુખ્ય ઓફિસ મુંબઈમાં છે અને તેની શાખા સુરતમાં છે. શાખા મુખ્ય ઓફિસ પાસેથી મૂળ કિંમતે અમુક માલ મેળવે છે અને અમુક માલ બહારથી ખરીદે છે. શાખા તેના હિસાબી ચોપડા અલગ રાખે છે.

તા 31-3-2025 ના રોજનું મુખ્ય ઓફિસ અને શાખાનું કાર્ય સરવૈયુ નીચે મુજબ છે.

14

વિગત	મુખ્ય ઓફિસ		શાખા	
	ઉધાર ₹	જમા ₹	ઉધાર ₹	જમા ₹
મૂડી		3,75,000		
જમીન- મકાન	1,18,250		40,000	
દેવાદાર અને લેણદાર	1,62,500	45,500	12,500	32,000
રોકડ અને બેંક સિલક	69,500		5,000	
શરૂઆતનો સ્ટોક	37,500		4,500	
નફા નુકસાન ખાતુ (1-4-2023)		24,500		
ખરીદી અને વેચાણ	3,75,000	4,00,000	20,500	82,500
પરચુરણ ખર્ચા	1,02,500		8,750	
મુખ્ય ઓફિસ તરફથી શાખાને મોકલેલ માલ		60,750	56,250	
ચાલુ ખાતે (શાખા/ મુખ્ય ઓફિસ)	40,500			33,000
	9,05,750	9,05,750	1,47,500	1,47,500

અન્ય માહિતી

- 1) કાયમી મિલકતો પર 20% લેખે ઘસારો ગણો.
- 2) તા. 31-3-2025 ના રોજ મુખ્ય ઓફિસને આખરનો સ્ટોક ₹ 1,13,750 અને શાખાનો આખાનો સ્ટોક ₹ 28,750 છે.
- 3) શાખા અને મુખ્ય ઓફિસના ચાલુ ખાતામાં જે તફાવત છે તેનું કારણ માર્ગસ્થ માલ અને માર્ગસ્થ રોકડ છે.

કમલ ટ્રેડર્સના મુખ્ય ઓફિસ તથા શાખાનું ખાનાવાર વેપાર ખાતું ખાનાવાર નફા નુકસાન ખાતું અને સંયુક્ત પાકુ સરવૈયું તૈયાર કરો. મુખ્ય ઓફિસના ચોપડે શાખાનું ચાલુ ખાતું પણ બનાવો.

પ્ર-4.

નીચેના પૈકી ગમે તે બે ના જવાબ લખો.

12

- 1) માનવ સંપત્તિના મૂલ્યાંકન માટે ઐતિહાસિક પડતર અભિગમ અને વર્તમાન મૂલ્ય અભિગમ સમજાવો
- 2) માનવ સંપત્તિના હિસાબોની ઉપયોગીતા અને મર્યાદાઓ જણાવો
- 3) પર્યાવરણ લક્ષી હિસાબી પદ્ધતિનું કાર્ય ક્ષેત્ર અને ઉપયોગીતા સમજાવો
- 4) પર્યાવરણ લક્ષી હિસાબી પદ્ધતિનો અર્થ આપી તેના કાર્યક્ષેત્ર અને ઉપયોગીતાની ચર્ચા કરો.

ENGLISH VERSION

Q-1. A) Right journal entries in the book of the head office of the following transactions.

10

- 1) Head office paid ₹ 5,50,000 of its own Sita branch and Jaya branch ₹ 4,00,000 which are not recorded in the books.
- 2) Depreciation on property of Sita branch is ₹ 48,000. The property account is maintained in head office books.

- 3) Goods worth ₹65,000 and goods worth ₹ 75,000 are sent to both the branches by the head office which are not received by the branch till 31st March year end.
- 4) A customer of Sita branch returned goods worth ₹ 75,000 to Jaya branch.
- 5) Goods of ₹ 4,60,000 were sent by Sita branch to Jaya branch which was not recorded

B) The following details have been obtained from the Trial balance sheet of Dishan Company Limited dated 31-3-2025:

Particulars	Debit ₹	Credit ₹
Income Tax Provision 1-4-24		3,50,000
Income Tax Paid in Advance 1-4-24	2,80,000	
Income Tax Paid in Advance (Current Year)	3,00,000	
Income tax deducted at source	25,000	22,000
Profit and Loss Account 1-4-24		4,20,000

Year 2023-24 Income Tax assessment was completed, and the income tax liability was fixed at ₹ 3,60,000. The company's profit for the current year was ₹ 8,00,000 and the company pays income tax at the rate of 30%

Q-2. The following balances were found in the books of Teerth Company Limited as on 31-3-25.

Debit	₹	Credit	₹
Director's Fees	15,500	Gross Profit	3,30,000
Administrative expenses	35,000	Equity share capital	10,00,000
Investments	3,80,000	Preference share capital	2,00,000
Audit fees	3,500	General reserve	4,80,000
Selling expenses	25,800	Security premium	1,00,000
Bad debt	2,500	Arrears of expenditure	8,000
Debtors	63,000	Proposed dividend previous year	50,000
Preference share redemption account	2,20,000		
Land	9,00,000	6% Debentures	5,00,000
Building	5,20,000	Provision of taxation 1-4-24	2,35,000
Plant	2,50,000	Profit & Loss Account 1-4-24	95,000
Furniture	90,000	Creditors	85,000
Closing stock	90,000	Miscellaneous Income	35,600
Cash	50,000		
Income tax paid in advance 2023-24	2,15,000		
2024-25	80,000		
Debenture interest	30,000		
Dividend paid previous year	43,000		
Bills Receivable	55,300		
Bank	35,000		
Calls in arrears	15,000		
	31,18,600		31,18,600

Additional Information:

- 1) In the meeting of the directors dated 6-12-24 it was decided to give one fully paid bonus share as 1 bonus share for every 5 shares to the members whose installment amount is not outstanding. But his book is yet to give effect.
- 2) On 1-10-24 the reference shares were redeemed at a premium of 10%, but no entries were passed for giving effect there to accept payment standing to the debit of preference share redemption account.
- 3) Administrative expenses include ₹ 5000 as remuneration to the Managing Director. Director are to be paid remuneration at the rate of 5% of net profit.
- 4) Depreciation is to be charged at 10% on buildings, 12% on plants and 5% on furniture.
- 5) The investments consisted of ₹ 1,20,000 in government securities and the rest in shares of Venus Company Limited (paid of ₹ 80 per share of ₹ 100 each).
- 6) ₹ 10,000 shares of ₹ 100 each are called up of which installment amount is due on 1,000 shares
- 7) Director have recommended a dividend at 6% on fully paid-up equity shares after carrying ₹ 40,000 as reserve for the current year.

From the above information, prepare the Final accounts in the books of Tirtha Company Limited in the form of vertical profit and loss and vertical balance sheet as per requirements of Schedule-III of Companies Act 2013.

- Q-3. As on 31-3-25 there were the following balances in the books of the Sydney Branch of Surat Head Office. 14

Particulars	Debit \$	Credit \$
Stock	15,000	
Purchase and sales	88,000	1,60,000
Debtors Creditors	32,000	30,000
Bills receivable and bills payable	25,000	15,000
Wages	6,500	
Miscellaneous expenses	2,000	
Rent and tax	4,800	
Administrative expenses	15,000	
Insurance	4,000	
Send goods from Surat company	20,000	
Cash on hand	5,000	
Bank balance	2,500	
Head Office Account		51,600
Furniture	1,800	
Plant Machinery	35,000	
	2,56,600	2,56,600

- 1) Dt. Stock on hand on 31-3-25 was valued at \$ 30,000.
- 2) On Dt. 31-3-25 in Books of Surat head office shows Sydney Branch Account ₹ 33,54,000 debit balance.
- 3) Goods sent by head office to branch ₹ 13,00,000.
- 4) Labor due 150\$.
- 5) The Fixed assets were purchased on 7-10-22 at the exchange rate of 1\$ = ₹ 40.
- 6) As on 31-3-24, exchange rate was 1\$ = ₹ 60.
- 7) As on 31-3-25, exchange rate was 1\$ = ₹ 62.
- 8) The average rate during the year was 1\$ = ₹ 61.

Convert the above Trial balance sheet to rupees and prepare the branch final accounts in the books of head office.

OR

Q-3.

Kamal Trader has its head office in Mumbai and its branch in Surat. The branch receives some goods from the head office at original cost and purchase some goods from outside. A branch maintains its books of accounts separately. Dt. 31-3-2025 The Trial balance sheet of head office and branch as on is as follows: 14

Particulars	Head Office		Branch	
	Debit ₹	Credit ₹	Debit ₹	Credit ₹
Capital		3,75,000		
Land-building	1,18,250		40,000	
Debtors and Creditors	1,62,500	45,500	12,500	32,000
Cash and bank balance	69,500		5,000	
Opening Stock	37,500		4,500	
Profit loss account (1-4-2023)		24,500		
Purchase and Sales	3,75,000	4,00,000	20,500	82,500
Miscellaneous expenses	1,02,500		8,750	
Goods sent from head office to branch		60,750	56,250	
At current (Branch/Head Office)	40,500			33,000
	9,05,750	9,05,750	1,47,500	1,47,500

Other Information :-

- 1) Depreciation is charged at 20% on fixed assets.
- 2) Dt. 31-3-2025 Closing stock ₹ 1,13,750 to head office on and branch Closing stock is ₹ 28,750.
- 3) The difference between the current account of the branch and the head office is due to goods in transit and cash in transit.

Prepare column Trading Account column Profit Loss Account and Combined Balance Sheet of Kamal Trader Head Office and Branch. Also create a current account of the branch in the books of the head office.

Q-4.

Write the answer to any two of the following.

12

- 1) Explain the Historical cost approach and present value approach method for valuation of human resource.
 - 2) State the usefulness and limitations of Human Resource Accounts.
 - 3) Explain the scope and usefulness of environmental accounting
 - 4) Explain the meaning of environmental accounting and discuss its scope and utility.
-

RAN-2108060101066001

M.Com. (Sem. I) Examination March - 2026

Financial & Management Account - III

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

<p>સૂચના : / Instructions</p> <p>(1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book.</p>	<p>Seat No.:</p> <table border="1"> <tr> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> <td><input type="text"/></td> </tr> </table> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin-top: 10px;"> <p style="text-align: center;">Student's Signature</p> </div>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		

પ્ર. 1 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

- (અ) રાજેશ ખત્રાની આવકની નીચે આપેલ માહિતી પરથી આકારણી વર્ષ 2024-25 અને આકારણી વર્ષ 2025-26 માટેની કૂલ કરપાત્ર આવકની ગણતરી કરો. (05)
- (1) તા. 31-03-2024ના રોજ પૂરા થતા પાછલા વર્ષની આવકની વિગત:
ક્રપડના ધંધાની આવક	રૂ. 11,00,000
કેમિકલના ધંધાની ખોટ (રૂ. 1,75,000નો મજરે મળી શકે તેવો ઘસારો બાદ કર્યા પહેલાની)	રૂ. 14,50,000
અન્ય સાધનોની મળતી આવક	રૂ. 1,00,000
- (2) તા. 31-03-2025ના રોજ પૂરા થતા પાછલા વર્ષની આવકની વિગત:
ક્રપડના ધંધાની આવક	રૂ. 7,00,000
કેમિકલના ધંધાનો નફો (રૂ. 1,50,000નો મજરે મળી શકે તેવો ઘસારો બાદ કર્યા પહેલાનો)	રૂ. 3,00,000
અન્ય સાધનોની મળતી આવક	રૂ. 50,000
- (બ) તા. 01-04-2024ના રોજ યંત્રોની ચોપડે કિંમત રૂ. 80,00,000 હતી. તા. 01-07-2024ના રોજ એક નવું યંત્ર રૂ. 30,00,000 માં ખરીદ્યું. આ યંત્ર અંગે ગોઠવણી ખર્ચ રૂ. 40,000 અને ઓકટ્રોઈ 1% ચૂકવી. આ યંત્ર માટે તેજ તારીખે વાર્ષિક 12% ના દરે રૂપિયા 28,00,000ની બેંક લોન લીધી. ખરીદેલ યંત્રનો ઉપયોગ તા. 01-11-2024ના રોજથી કરવામાં આવ્યો. એક જૂનું યંત્ર કે જેની પડતર કિંમત રૂ. 6,00,000 હતી તે તા. 01-09-2024ના રોજ રૂ. 5,50,000માં વેચ્યું. યંત્ર ખરીદી માટે લીધેલ લોનની સંપૂર્ણ રકમ તા. 28-02-2025ના રોજ પરત કરવામાં આવી. પ્રથમ યંત્ર પર ઘસારાનો દર 15% અને નવા યંત્ર પર 20% છે. આકારણી વર્ષ 2025-26 માટે મજરે મળવાપાત્ર ઘસારાની ગણતરી કરો. (05)

વિગત	રકમ રૂ.	વિગતો	રકમ રૂ.
પગાર અને ભથ્થા	1,50,000	કાર્યો નફો	5,62,500
સ્થાનિક કરવેરા (ભાડે		ખેતીની આવક	50,000
આપેલ મકાન અંગે)	7,500	મકાન નું ભાડું	62,500
પોસ્ટેજ અને ટેલિગ્રામ	7,500	યંત્ર વેચાણ નો નફો	52,500
મકાન મરામત ખર્ચ	15,000	પરચુરણ આવક	2,500
GST	62,500	ઘાલખાધ પરત	20,000
ઘાલખાધ	20,000	ચોખ્ખી ખોટ	1,90,000
ઘાલખાધ અનામત	20,000		
યંત્ર પર ઘસારો	43,750		
જાહેરાત ખર્ચ	15,000		
કાર પર ઘસારો	56,250		
ધંધા અંગે ખર્ચ	55,000		
આવકવેરાની જોગવાઈ	62,500		
પુત્રીના લગ્ન અંગે ખર્ચ	2,50,000		
ઘરના અંગત ખર્ચા	1,75,000		
	9,40,000		9,40,000

વધારાની માહિતી:

- (1) પગાર અને ભથ્થામાં તેમના પુત્રને પગાર તરીકે ચૂકવેલ રૂ.12,000 નો સમાવેશ થાય છે.
- (2) GSTમાં રૂ. 15,000 ચૂકવવાના બાકી છે તેનો સમાવેશ થાય છે. અગાઉના વર્ષનો GST રૂ.30,000, જે ચાલુ વર્ષે ચૂકવેલ છે તેનો સમાવેશ ઉપરોક્ત નફા નુકસાન ખાતા માં થયેલ નથી.
- (3) ઘાલખાધ પરત પૈકી 30% રકમ અગાઉના વર્ષમાં ઘાલખાધ તરીકે મંજૂર થયેલ નથી.
- (4) મિલકતોના સમૂહની શરૂની ઘટતી જતી બાકીની રકમ રૂ.2.50,000 છે. નાણાકીય વર્ષ 2024-25 માટે ઘસારાનો માન્ય દર 15% છે. ચાલુ વર્ષે જે યંત્ર વેચ્યું છે તે વર્ષ 2022-23 માં રૂ. 2,00,000 માં ખરીદેલ હતું. જે અંગે ઘસારો 20 % લેખે ઘટતી જતી બાકી ની રીતે ગણેલ હતો.
- (5) મોટરકારનો 60% અંગત હેતુ માટે વપરાશ છે. ધંધા અંગેના ખર્ચમાં રૂ. 25,000 કાર ખર્ચનો સમાવેશ થાય છે. કાર પર ઘસારાનો માન્ય દર 15% છે. જેની સંપૂર્ણ રકમ નફા-નુકસાન ખાતે ઉધારવામાં આવેલ છે.

ધંધા અને વ્યવસાય ના શીર્ષક હેઠળ આકારણી વર્ષ 2025-26 માટે કરપાત્ર આવકની ગણતરી કરો.

અથવા

- પ્ર. 2 શ્રી અક્ષય ખત્રા કે જે ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટ તરીકે સુરતમાં પ્રેક્ટીસ કરે છે, તેમના પાછલા વર્ષ 2024-25 (14) માટેના રોકડ વ્યવહારોની યાદી નીચે મુજબ છે.

રોકડ ખર્ચા	રૂ.	રોકડ આવક	રૂ.
ઓફીસ ખર્ચા	2,00,000	ઓડીટ ફી	1,50,000
ઓફીસ માટે ચૂકવેલ ભાડું	1,20,000	કન્સલ્ટેશન	1,80,000
પગાર અને મજૂરી	3,60,000	અપીલની સુનાવણી માટે હાજરી	1,30,000

રોકડ ખર્ચા	રૂ.	રોકડ આવક	રૂ.
સ્ટેશનરી અને પ્રિન્ટિંગ	45,000	GST રીટર્ન ફાઈલ	2,25,00
CA ઈન્સ્ટીટ્યુટનું લવાજમ	5,000	ઈન્કમ ટેક્સ રીટર્ન ફાઈલ	1,00,000
પુસ્તકોની ખરીદી	12,000	પરચૂરણ આવક	55,000
મુસાફરી ખર્ચ	18,000	સરકારી જામીનગીરી પર વ્યાજ	20,000
બેંક લોનનું વ્યાજ	24,000	મળેલ ભાડુ	1,20,000
નેશનલ ડીફેન્સ ફંડમાં દાન	5,100		
VNSGU ને દાન	5,100		
વીમા પ્રીમિયમ	18,000		
વધારો	1,67,800		
	9,80,000		9,80,000

અન્ય માહિતી:

- (1) મુસાફરી ખર્ચના 1/4 માન્ય નથી.
- (2) બેંક લોન શ્રીમાન અક્ષય ખત્રાના રહેઠાણના ઘરના બાંધકામ માટે લીધેલ. ઘરનું મ્યુનિસિપલ મુલ્ય રૂ. 1,00,000 અને તેના પર સ્થાનિક વેરા રૂ. 1,000 વાર્ષિક છે.
- (3) 1/3 વીમા પ્રીમિયમ મેડીકલેમ માટે અને 1/3 જીવન વીમા પ્રીમિયમ માટે છે.
- (4) 50 % સરકારી જામીનગીરી તેમની પત્નીની માલિકીની છે.
- (5) તેમને એક કોમર્સ કોલેજમાં ગેસ્ટ લેકચર આપવા બદલ રૂ. 5,000 મહેનતાણું મળેલ, જે ઉપરના રોકડ ખાતામાં દર્શાવેલ નથી.
- (6) તેમને પુસ્તકની રોયલ્ટી તરીકે રૂ. 10,000 મળેલ છે, જે પરચૂરણ આવકમાં સમાયેલ છે. શ્રીમાન અક્ષય ખત્રાની આકારણી વર્ષ 2025-26 ની વ્યાવસાયિક આવકની ગણતરી કરો.

- પ્ર. 3 (અ) GST કાઉન્સિલની રચના અને કાર્યો સમજાવો. (5)
- (બ) પુરવઠો, સંયુક્ત પુરવઠો અને મિશ્ર પુરવઠો ઉદાહરણ સહીત વિગતવાર સમજાવો (5)
- (ક) પરોક્ષ વેરાનું જુનું માળખું વિરુદ્ધ GST - તફાવત સ્પષ્ટ કરો. (4)

અથવા

- પ્ર. 3 (અ) 1 લી એપ્રિલ, 2024 ના રોજ. ટ્વિન્કલ એન્ડ ખત્રા લિમિટેડ કંપનીએ 5,00,000 ઈક્વિટી શેર દરેક રૂ.10 નો બહાર પાડ્યા. તે તારીખે રૂ.6 પ્રતિ શેરદીઠ મંગાવવામાં આવ્યા હતા, જે તમામ શેરધારકો દ્વારા ચૂકવવામાં આવ્યા હતા. બાકીના રૂ. 4, 1લી ઓક્ટોબર, 2024 ના રોજ મંગાવવામાં આવ્યા હતા. 60,000 શેર ધરાવતા એક શેર ધારક સિવાય તમામ શેરધારકોએ ઓક્ટોબર, 2024 માં રકમ ચૂકવી દીધી હતી. વર્ષ માટે ચોખ્ખો નફો રૂ. 10,00,000 (પ્રેફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ અને ડિવિડન્ડ વિતરણ કર પછી). શેર દીઠ મૂળભૂત કમાણીની ગણતરી કરો. (6)
- (બ) ખત્રા એન્ડ ખત્રા લિમિટેડ તમને શેરદીઠ કમાણીની ગણતરીના હેતુ માટે વર્ષ 2024 દરમિયાન બાકી રહેલા શેરોની ભારિત સરેરાશ સંખ્યાની ગણતરી કરવા માટે નીચેની માહિતી પ્રદાન કરે છે.
- તારીખ :01-01-2024ના રોજ શરૂઆતમાં શેરની સંખ્યા 1,00,000
- તારીખ :31-07-2024એ 30,000 શેર બહાર પડ્યા
- તારીખ :01-11-2024એ 21,000 શેર બહાર પડ્યા
- તારીખ :01-12-2024 બાય-બેક 15,000 શેર
- શેરની ભારિત સરેરાશ સંખ્યાની ગણતરી કરો.

- (ક) બબલી લિ. ને પછાત વિસ્તારમાં કારખાનું સ્થાપવા માટે સરકાર તરફથી રૂ. 5 કરોડની ગ્રાંટ મળે છે. આ ગ્રાંટની રકમમાંથી કંપનીએ રૂ. 2 કરોડ ડિવિડન્ડ તરીકે વહેંચ્યા હતા. આ ઉપરાંત બબલી લિ.ને રાજ્ય સરકાર તરફથી જમીન મફતમાં મળી પરંતુ તેની નોંધ કંપનીના ચોપડે થઈ નથી, કારણ કે કંપનીએ તેના માટે નાણા ખર્ચ કર્યા નથી.

હિસાબી ધોરણ - 12 દ્વારા તપાસો કે બંને ગ્રાંટની નોંધ બરાબર થઈ છે ?

(3)

પ્ર. 4 ટૂંકનોંધ (કોઈ પણ ત્રણ)

(12)

- (1) ઈન્કમેટેક્સ રીટર્ન ઈ-ફાયર્લીંગની પ્રક્રિયા.
- (2) નુકશાન માંડી વાળવું અને આગળ ખેંચી જવું.
- (3) ટીડીએસ અને ટીસીએસ.
- (4) ઓનલાઈન PAN એપ્લીકેશન.
- (5) હિસાબી ધોરણ-26 મુજબ અદ્રશ્ય મિલકત.

ENGLISH VERSION

Q. 1 Answer the following questions:

- (a) From the following particulars of income of Rajesh khanna for the A.Y. 2024-25 and A.Y. 2025-26, Compute his total taxable income.

(5)

- (1) Particulars of income for the P.Y. ending on 31-03-2024:

Income of cloth business Rs. 11,00,000

Loss of chemical business (before charging admissible depreciation of Rs. 1,75,000) Rs. 14,50,000

Income of other sources Rs. 1,00,000

- (2) Particulars of income for the P.Y. ending on 31-03-2025:

Income of cloth business Rs. 7,00,000

Profit of chemical business (before charging admissible depreciation of Rs. 1,50,000) Rs. 3,00,000

Income of other sources Rs. 50,000

- (b) The book value of plant-machinery was Rs. 80,00,000 on 01-04-2024. On 01-07-2024 new machine was purchased of Rs. 30,00,000, paid installation expenses Rs. 40,000 and octroi at 1%. For this machine on the same day a loan of Rs. 28,00,000 was taken at the rate of 12% P.A. Purchased machinery was utilized from 01-11-2024. The old machinery worth Rs. 6,00,000 was sold at Rs. 5,50,000 on 01-09-2024. Loan taken for the purpose of new machinery was fully returned on 28-02-2025. Approved rate of depreciation on the first machinery was 15% and 20% on new machinery. Find out approved depreciation for A.Y. 2025-26.

(05)

Q. 2 Vinod Khanna has prepared the following Profit and Loss Account for the year ended on 31-03-2025.

(14)

Particular	Rs.	Particular	Rs
Salaries & Allowances	1,50,000	By Gross Profit	5,62,500
Local Taxes (Of Rented House)	7,500	Agricultural Income	50,000
Postage-Telegram	7,500	Rent of house	62,500
		Profit on sales of machine	52,500

Particular	Rs.	Particular	Rs.
Building repairs Exp.	15,000	Sundry income	2,500
GST	62,500	Bad debts recovered	20,000
Bad debts	20,000	Net Loss	1,90,000
Bad debts reserve	20,000		
Depreciation on machine	43,750		
Advertisement exp.	15,000		
Depreciation on car	56,250		
Shop expense	55,000		
Provision for income-tax	62,500		
Daughter's Marriage Expenses	2,50,000		
House-hold expenses	1,75,000		
	9,40,000		9,40,000

Additional Information:

- (1) Salary & Allowances includes Rs. 12,000 paid to son as salary.
- (2) Of the GST debited Rs. 15,000 is still unpaid. GST pertaining to earlier year Rs. 30,000 paid during the year has not been debited to Profit & Loss Account.
- (3) Out of bad debts recovery 30% of the amount is in respect of bad debts not allowed as deduction in earlier year.
- (4) The opening written down value of the "block of machine" was Rs. 2,50,000. The permissible rate of depreciation for financial year 2024-25 as per income-tax provisions is 15%. The machine which was sold during the year out of the said block was purchased at Rs. 2,00,000 in 2022-23. In books of accounts the depreciation is calculated at the rate of 20% on reducing balance method on the entire opening balance.
- (5) 60% use of car is for personal purpose; shop expenses include Rs. 25,000 of car expenses. Admissible rate of depreciation on car is 15%, which has been fully charged to P&L A/c.

Compute the taxable income from business and profession for A.Y.2025-26.

OR

- 2 Following is the summary of cash transactions for P.Y. 2024-25 of Mr. Akshay Khanna, a practicing Chartered Accountant of Surat. (14)

Cash expenses	Rs.	Cash Income	Rs.
Office Expenses	2,00,000	Audit fees	1,50,000
Rent paid for office	1,20,000	Consultation	1,80,000
Salaries and wages	3,60,000	Appellate Tribunal Appearance	1,30,000
Stationary and Printing	45,000	GST return file	2,25,000
Subscription of Institute of CA	5,000	Income Tax return file	1,00,000
Books bought	12,000	Miscellaneous Income	55,000
Travelling Expenses	18,000	Interest on Govt. security	20,000

Cash expenses	Rs.	Cash Income	Rs.
Interest to bank loan	24,000	Rent received	1,20,000
Donation to National Defense Fund	5,100		
Donation to VNSGU	5,100		
Insurance premium	18,000		
Surplus	1,67,800		
	9,80,000		9,80,000

Other information:

- (1) $\frac{1}{4}$ of the travelling expenses are found not to be allowable.
 - (2) Loan from bank was arranged for constructing a house in which Mr. Akshay Khanna resides. Municipal value of the house is Rs. 1,00,000 with local taxes of Rs. 1,000 per annum.
 - (3) $\frac{1}{3}$ insurance premium is for mediclaim and $\frac{1}{3}$ is for life insurance.
 - (4) 50% Govt. security is owned by his wife.
 - (5) He got remuneration of Rs. 5,000 for his guest lecture at a commerce college which was not mentioned in above cash account.
 - (6) He got Rs. 10,000 as royalty of the book which is included in miscellaneous income.
- Compute the professional income of Mr. Akshay Khanna for the A.Y. 2025-26.

- Q.3** (A) Explain the formation and functions of GST Council. (5)
- (B) Supply, Composite Supply and Mixed Supply-explain in detail with example. (5)
- (C) Differentiate the Old structure of Indirect Tax V/s GST. (4)

OR

- Q.3** (A) On 1st April, 2024, Twinkle & Khanna limited company issued 5,00,000 equity shares Rs.10 each. Rs. 6 per share was called up on that date which was paid by all the share holders. Remaining Rs.4 was called up on 1st October, 2024. All the share holders paid the amount in October, 2024 except one share holder having 60,000 shares. Net profit for the year was Rs: 10,00,000 (after preference share dividend and dividend distribution tax).
Compute basic earnings per share. (6)
- (B) Khanna and Khanna Ltd. provides you the following information to calculate weighted average of shares outstanding during the year 2024 for the purpose of calculation of earnings per share.
Date: 01-01-2024 number of shares 1,00,000
Date: 31-07-2024 issued 30,000 shares
Date: 01-11-2024 issued 21,000 shares
Date: 01-12-2024 buy-back 15,000 shares
Calculate the Weighted Average of Share. (5)

- (C) Babli Ltd. has received a grant of Rs. 5 crores from the Government for setting up a factory in a backward area. Out of this grant, the company distributed Rs. 2 crores as dividend. Also, Babli Ltd. received land free of cost from the state government but it has not recorded it at all in the books as no money has been spent. In the light of AS-12 examine, whether the treatment of both the grants is correct. (3)

Q. 4 Short note (Any Three) (12)

1. Process of Income Tax Return e-filing.
2. Set off and carry forward of losses.
3. TDS and TCS.
4. Online PAN application.
5. As per AS-26 Intangible Assets.